

Српско археолошко друштво

Народни музеј Топлице

СРПСКО АРХЕОЛОШКО ДРУШТВО

XLV СКУПШТИНА И ГОДИШЊИ СКУП

Прокупље, 26. – 28. мај 2022. године

Програм, извештаји и апстракти

Прокупље 2022

Организациони одбор скупа

Драган Поповић, в.д. директора, Народни музеј Топлице

Сања Црнобрња Красић, Народни музеј Топлице

МА Огњен Младеновић, секретар Српског археолошког друштва

др Адам Н. Црнобрња, председник Српског археолошког друштва

др Војислав Филиповић, потпредседник Српског археолошког друштва

Научни одбор скупа

проф. др Душан Михаиловић, Филозофски факултет, Београд

doc. dr Martina Blečić Kavur, Univerza na Primorskem, Fakulteta za humanistične študije, Koper (SLO)

prof. dr Boris Kavur, Univerza na Primorskem, Fakulteta za humanistične študije, Koper (SLO)

др Миљана Радивојевић, UCL Institute of Archaeology, London UK

dr Mario Novak, Institut za antropologiju, Zagreb, Hrvatska

dr Tamas Hajdu, Department of Biological Anthropology, Institute of Biology, Faculty of Science Eötvös Loránd University, Budapest, Hungary

др Драган Милановић, Археолошки институт, Београд

др Надежда Гавриловић Витас, Археолошки институт, Београд

Марин Бугар, Народни музеј, Крушевац

др Драгана Вуловић, Археолошки институт, Београд

др Селена Витезовић, Археолошки институт, Београд

mr Александар Алексић, Завод за заштиту споменика културе Ниш

др Војислав Филиповић, Археолошки институт, Београд

др Адам Н. Црнобрња, Народни музеј у Београду

др Јелена Анђелковић Грашар, Археолошки институт, Београд

др Бојана Племић, Академија струковних студија, Београд

др Видан Димић, Археолошки институт, Београд

др Ана Ђуричић, Лабораторија за биоархеологију, Филозофски факултет, Универзитет у Београду

др Ксенија Ђукић, Лабораторија за антропологију, Институт за анатомију, Медицински факултет, Универзитет у Београду

Приредили: Адам Црнобрња и Војислав Филиповић

Издавач: Српско археолошко друштво, Београд и Народни музеј Топлице, Прокуље

За издавача: Адам Црнобрња и Драган Поповић

Штампа: Colorgrafx, Beograd

Тираж: 125

Бесплатан примерак

ISBN 978-86-80094-19-9

Република Србија

XLV скупштина и годишњи скуп Српског археолошког друштва и штампање ове публикације финансирани су средствима Министарства културе и информисања и Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије

САДРЖАЈ

Програм XLIV годишњег скупа.....	5
Извештај о раду УО САД.....	17
Извештај о финансијском пословању САД.....	22
Извештаји о раду секција САД.....	24
Одбрањени радови на катедри за археологију.....	33
Записник са XLIV скупштине САД.....	36
Самостални стручњаци у култури (обавештење).....	39
Резимеи.....	47

и горњопалеолитских налазишта. У раду су представљени очекивани резултати планираних истраживања.

Александар Булатовић, Археолошки институт, Београд
Александар Капуран, Археолошки институт, Београд
Војислав Филиповић, Археолошки институт, Београд
Огњен Младеновић, Археолошки институт, Београд
Петар Милојевић, Археолошки институт, Београд
Марија Љуштина, Филозофски факултет, Београд
Маја Гајић Квашчев, Институт за нуклеарне науке “Винча”
Богдана Милић, Milá Y Fontanals Instituto, Spanish National Research Council (IMF-CSIC)

ПРОЈЕКАТ THE FLOW – ИНТЕРАКЦИЈЕ-УТИЦАЈИ- ТРАНСФОРМАЦИЈЕ: ВЕЗЕ ЦЕНТРАЛНОГ БАЛКАНА И УДАЉЕНИХ ОБЛАСТИ У БАКАРНОМ И БРОНЗАНОМ ДОБУ

Везе централног Балкана, суседних, али и удаљених области током бакарног и бронзаног доба представљају једно од главних питања студија мобилности и миграција у касној праисторији југозападне Европе. Актуелни, традиционални приступи, првенствено су базирани на стилско-типолошким анализама тзв. “импорта”, често интерпретираних као страних предмета који се на нашим просторима појављују као резултат размене и/или трговине. Пројекат THE FLOW представља мултидисциплинарни истраживачки оквир који такве предмете анализирати систематски, применом савремених археолошких метода које се темеље на прожимању са природним наукама, и тим путем ће се усмерити на порекло, просторно-временску дистрибуцију и анализе мрежа (трговина, размена, миграције и др.). Пројекат је осмишљен са циљем да анализира порекло и могуће механизме циркулације одређених предмета из времена бакарног и бронзаног доба (оквирно од средине V до краја II миленијума пре н.е.), а који потичу из индикативних археолошких контекста. Пројекат ће анализирати и пробати да контекстуализује присуство скупа предмета од бакра, бронзе, оксидијана и керамике, који се обично посматрају изоловано, како би се процениле сложене везе између производње засноване на локално доступним сировинама и увезених предмета, односно сировине из суседних и удаљених области. Изворни подаци са одређеног броја кључних локалитета, омогућиће поновно разматрање традиционалних археолошких и антрополошких теоријских оквира који

стоје у вези са повезаношћу удаљених области током млађе праисторије, као и предлагање нових модела интеракција између праисторијских популација југоисточне и централне Европе, али овај пут из перспективе централног Балкана. Очекивани резултати, поред обимне базе података отвореног приступа са детаљним подацима о великом броју узорака, пружиће нам нове увиде у природу и правце веза, које су у знатној мери утицале на обликовање и трансформацију друштва током касне праисторије Балкана.

Пројекат реализују истраживачи Археолошког института, Београд, у сарадњи са професорима и истраживачима са Филозофског факултета Универзитета у Београду и Института за нуклеарне науке “Винча”, уз придруженог истраживача из дијаспоре. Пројекат је финансиран средствима Фонда за науку Републике Србије у оквиру позива ИДЕЈЕ.

Ђорђе Радоњић, Београд

ПРОСТОРНИ ОДНОС НЕОЛИТСКИХ НАСЕЉА У ШИРОЈ ОКОЛИНИ ПЛОЧНИКА

Циљ излагања је презентовање резултата рекогносцирања шире околне локалитета Плочник, као и представљање материјала прикупљеног том приликом. Плочник је као археолошко налазиште познат од 1927. године када је у Народни музеј у Београду стигла група бакарних секира и тесли које су нађене током земљаних радова на изградњи железничке пруге. Насеље је убрзо постало познато због појаве оставе металног алата, која се и данас у стручној литератури води као „Остава 1“ представљајући најстарија бакарна артефакта на територији централног Балкана и околним територијама. Судбина Плочника као археолошког налазишта тиме је била одређена за дуго време. Сукцесивно је истраживан са циљем откривања археометалуршких инсталација – пећи, помоћних алата, донете руде и радионичких места за израду предмета.

Дугогодишњи истраживачи, Блаженка Сталио, а потом Душко Шљивар и Јулка Кузмановић - Цветковић су током низа сондажних ископавања Плочника посвећивали пажњу и околини овог простора, региструјући нове археолошке локалитете. Ипак, рекогносцирања спроведена током 2016. године нису била до краја усмерена ка мехничком евидентирању нових локалитета. Просторне релације између неолитских локалитета и Плочника су били основни циљ археолошке топографије.